

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta

Habilitační obor

Přírodovědecká Fakulta

Fyzická geografie

Uchazeč

Pracoviště

Habilitační práce

Mgr. Kamil Láska, Ph.D.

Geografický ústav PřF MU

Response of biotic and abiotic environments on climate variability in the region of the Antarctic Peninsula and Svalbard Archipelago

Oponent

Pracoviště

prof. RNDr. Jan Bednář, CSc.

Katedra fyziky atmosféry, Matematicko-fyzikální fakulta,
Univerzita Karlova v Praze

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Předložená habilitační práce je psána v angličtině a její základ tvoří soubor deseti mezinárodních publikací. Vlastní text je potom obsáhlým komentářem vhodně a přehledně shrnujícím obsah těchto deseti publikací a zařazujícím je do širšího vědeckého kontextu. U poloviny z právě zmíněných publikací je habilitant prvním autorem a je zde zcela zřejmý jeho vůdčí autorský podíl. U zbývajících pěti publikací je nesporně velmi podstatným členem autorského kolektivu s autorským podílem významně převyšujícím průměr připadající formálně na člena kolektivu. V rámci habilitačního spisu je předložen i seznam 26 dalších vědeckých prací, na nichž se habilitant významně podílel, ve čtyřech případech je prvním, v deseti případech druhým autorem.

V habilitační práci je podrobně a přehledně popsán a dokumentován program zavedení a dosavadního provádění meteorologických a dalších environmentálních měření a pozorování v oblasti Jižních Shetlandských ostrovů, Antarktického poloostrova a Svalbardova souostroví. V této souvislosti nutno především zdůraznit, že jde o velmi aktuální a světově významnou vědeckou záležitost, neboť pro další rozvoj poznání ohledně významu Antarktidy v rámci obecného světového klimatického systému a pro zpřesňování zejména globálních klimatických modelů je získávání nových experimentálních a observačních dat z antarktické a subantarktické oblasti zcela nezbytné. Zvláště pozitivního ocenění si nesporně zaslouží skutečnost, že v habilitační práci jsou prezentována nejen primární měření a z nich vyplývající datové soubory, ale že tato data jsou zpracovávána v přímém vztahu k důležitým interpretacím. Jde zejména o interpretace týkající se vztahů mezi složkami slunečního záření, a to se zvláštním důrazem na jeho ultrafialovou složku, propustností atmosféry, teplotními poměry apod. a podmínkami pro existenci a vývoj polárních a subpolárních ekosystémů. Je přitom plně respektována a zohledňována neobyčejná složitost veškeré související problematiky z hlediska systémového přístupu, jenž musí brát přímý ohled na existenci velkého počtu příčinných a vzájemně se prolínajících zpětných vazeb.

V detailnějším pohledu možno vyzdvihnout např. aplikace nelineárního modelování na vztahy mezi obsahem ozonu ve sloupci atmosféry a toky UVB záření dopadajícími na zemský povrch, a to i se zahrnutím oblačných vlivů, s využitím družicových měření ozonu apod. Jinou zajímavou a aktuální sledovanou záležitostí jsou časové změny parametrů zalednění v oblasti Rossova ostrova v období let 1979-2006. Další vědecký segment zahrnutý v souboru prací vytvářejících habilitační spis představují biogenní procesy ve vodním prostředí

v antarktických a subantarktických podmínkách jezer zakrývaných ledovým krunýřem. V této souvislosti byly studovány zejména složité mikrobiální struktury v komplexním pojetí ve vztahu k vnějšímu prostředí. Předložený soubor prací zahrnuje i další aktuální problémy z oblasti meteorologie, klimatologie, geografie a širokého souboru environmentálních věd. Patří sem např. problematika permafrostu, interakcí mezi atmosférickým prouděním a místním zemským reliéfem aj.

Z deseti publikovaných prací, tvořících základ habilitačního spisu, jsou dvě zaměřeny na problematiku sice zcela analogickou ostatním, ale týkající se Arktidy, konkrétně oblasti Špicberských ostrovů. V této souvislosti je vhodné pozitivně ocenit, že je takto vhodně zahrnuta i záležitost obecnějších geografických souvislostí a širších srovnávacích interpretací.

Je vhodné zdůraznit, že v souboru zahrnutých prací je věnována pozornost neobyčejně širokému spektru vědeckých problémů, sluneční radiaci, atmosférickému ozonu, sněhové pokrývce, charakteristikám zalednění, režimu atmosférického proudění, parametrům oblačnosti, mikrobiálním záležitostem, vztahům mezi abiotickými a biotickými složkami prostředí apod., což v souhrnu poskytuje uvažované problematice pozoruhodnou komplexnost, systémovost a interdisciplinaritu.

Z habilitační práce je nepochybný veliký rozsah kvalitní vědecké práce, kterou habilitant dosud vykonal. Je rovněž zřejmé, že související vědecké výsledky našly široký ohlas a využití v mezinárodním měřítku, přičemž originálním způsobem významně přispěly k současnému rozvíjení poznání klimatu v antarktické a subantarktické oblasti. Vytvářejí též pro předpoklady pro zpřesňování klimatického modelování v rámci dnes zásadně aktuální problematiky tzv. klimatické změny. Předložená habilitační práce dokládá, že habilitant je nesporně zralou vědeckou osobností se schopností uplatňovat se vůdčím způsobem v řešitelských a autorských kolektivech, a to i v náročném mezinárodním měřítku.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Jaký názor má habilitant na současný stav zahrnutí procesů dotýkajících se Antarktidy do existujících modelů souvisejících s modelováním dějů v klimatickém systému a jeho vývoje především ve vztahu k antropogenním vlivům?
2. Jak hodnotí význam dat získaných v prezentovaném programu pro další rozvíjení a zpřesnění modelování zmíněného v předešlém dotazu?
3. Jaké jsou reálné perspektivy udržení, popř. dalšího budování a rozvíjení systému získávání meteorologických a klimatologických dat v dané geografické oblasti?

Pozn.: Právě položené otázky se dotýkají širšího, ale dnes velmi aktuálního odborného kontextu předložené habilitační práce. V žádném případě nejsou důsledkem nedostatků nebo nejasností v této práci. Jsou zejména zamýšleny jako podnět pro případné rozvinutí zajímavé a podnětné diskuse před Vědeckou radou.

Závěr

Habilitační práce Kamila Lásky „ Response of biotic and abiotic environments on climate variability in the region of the Antarctic Peninsula and Svalbard Archipelago „ *splňuje* požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Fyzické geografie.

Praha, dne...2. 5. 2016.....
(podpis)

prof. RNDr. Jan Bednář, CSc.

Příloha: anotace posudku